

Geen beweiding zonder verliezen

G. J. R Emmelink (onderzoeker sectie graslandgebruik PR)

Een enkele beweiding staat niet los van een volgende beweiding. De weideresten hebben invloed op de groei van de volgende snede. Vaak wordt beweiding afgewisseld met voederwinning. Daardoor kunnen weideresten alsnog worden benut.

Bij beweiding wordt niet al het aangeboden gras door het vee opgevreten. In de normen voor de planning van het graslandgebruik wordt daar rekening mee gehouden. Bij deze normen wordt ervan uitgegaan dat bij elke beweiding een bepaald percentage „beweidingsverlies” optreedt. Voor een O4-systeem (dag en nacht beweiden gedurende 4 dagen per perceel) is dat 20 %. Voor een B4-systeem, waarbij gedurende 4 dagen alleen overdag wordt beweiden, is dat 14 %. De weideresten na één beweiding worden ook bij de volgende beweiding niet opgevreten. Ze hebben echter wél een positieve invloed op de hergroei na de eerste snede in het voorjaar. In het najaar hebben weideresten een negatief effect op de hergroei. Gerekend over meerdere sneden of op jaarbasis kom je dan tot andere verliezen.

Vergelijkend onderzoek

Op ROC Aver Heino is nagegaan hoe hoog de

verliezen waren in een O4- en een B4-systeem. Later zijn ook de verliezen in een B4+4-systeem onderzocht. B4+4 is B4 met 's nachts op stal bijvoeren van 4 kg droge stof uit snijmaiskuil. Het aantal voederwinningsneden varieerde van nul tot twee per jaar. Na twee beweidingen werd gebloot, ook voorafgaand aan voederwinning. De hoeveelheid gras op de beweidingpercelen werd vergeleken met de grasgroei op veldjes waar geen koeien op kwamen, maar die het hele jaar door werden gemaaid. De stikstofbemesting was gericht op een jaargift (van zuivere stikstof) van 400 kg per ha. Er werd gezorgd voor een voldoende voorziening met fosfaat en kali.

Invloed weideresten

De weideresten na een beweiding bleven ook na de volgende beweiding als rest achter. In het voorjaar was de hergroei na beweiding van de eerste snede duidelijk beter dan op maaiveldjes

Bij herhaald beweiden ontstaan beweidingsverliezen in de vorm van bossen.

Tabel 1 Verliezen (%) bij opeenvolgende beweidingen in verschillende perioden bij O4 en B4

1 e + 2e snede	Periode	O4	B4
Voorjaar	mei/juni	6	2
Etgroen	juni/juli	15	8
Etgroen	juli/okt.	10	20
Na bloten	juli/aug.	38	36
Na bloten	sept./okt.	45	37
Gemiddeld			
- alleen weiden		24,5	22,1
- inclusief voederwinning		20,7	20,4

die op het moment van uitscharen waren kaalge-maaid. De hergroei na beweiding van etgroen werd nauwelijks beïnvloed door de weiderest. In het najaar was de hergroei na beweiding als gevolg van de weideresten duidelijk slechter. De benutting van het bijgegroeide gras was per snede vaak gelijk. Uitzondering hierop was het in het najaar gegroeide gras waar meer van bleef staan.

Op de beweidde perceelsgedeelten werd na de tweede beweiding gebloot. De snelle hergroei na de eerste snede maakte een groot deel van het verlies door bloten na de tweede beweiding goed. Tabel 1 laat zien dat dit in het voorjaar een verlies van 6 % bij O4 en 2 % bij B4 gaf. In het algemeen werd na twee beweidingen volgend op voederwinning de minste hoeveelheid gebloot. Hieruit blijkt een gunstig effect van het afwisselen van beweiden met voederwinning. In het najaar bleef de grasgroei op het beweidde grasland duidelijk achter. Mede door het bloten van weideresten waren de beweidingsverliezen in de periode juli/augustus relatief hoog. In de periode september/oktober waren de verliezen bij O4 nog hoger. De laatste weidesnede werd meestal voor slechts een klein gedeelte opgenomen. Het verlies over de laatste twee beweidingen was bij O4 45 % en bij B4 37 %. Uit de tabel blijkt dat de verliezen op jaarbasis hoger waren dan tot nog toe op snedebasis werd aangenomen. Het verschil tussen O4 en B4 was slechts 2,4 %. Inclusief de veldverliezen bij voederwinning waren de totale verliezen lager en in beide systemen nagenoeg gelijk. Dit komt doordat de veldverliezen met name bij O4 relatief laag waren. Uit later onderzoek bleek dat de verliezen bij B4+4 vergelijkbaar waren met de verliezen bij B4. Door meer af te wisselen met voederwinning lag het niveau van de verliezen toen lager dan bij de vergelijking van O4 met B4.

Bloten?

Uit vroeger onderzoek bleek ook dat een grotere weiderest een positief effect had op de hergroei na

Door beweiden af te wisselen met voederwinning zijn de beweidingsverliezen lager.

de eerste snede. Na een tweede snede werd meestal geen positief effect op de hergroei meer gevonden. De voederwaarde van het ruwvoer met veel weideresten was lager dan dat van vooraf gebloot land. De opname van voordroogkuil van vooraf gebloot land was 1 kg droge stof en 1,3 kVEM hoger dan die van kuil van niet gebloot land. Dus ook als na twee beweidingen de volgende snede voor voederwinning is bestemd, is het wenselijk om vooraf te bloten.

Ter afsluiting

Dat er bij beweiding verliezen optreden is een feit. Belangrijker is dat de hoogte van de verliezen door het graslandgebruik wordt beïnvloed. De keuze van het beweidingssysteem is daarbij niet zo belangrijk. Wel blijven de verliezen door het afwisselen van beweiding met voederwinning lager. Het is gewenst om tijdig in te scharen en na twee beweidingen te bloten. Ook voorafgaand aan voederwinning is het een goede zaak de bossen te verwijderen. Daardoor is de voederwaarde van het ruwvoer hoger en is de opname van droge stof en voederwaarde hoger. Niet uit het oogpunt van verliezen maar wel in verband met de kans op voedingsstoringen is het niet aan te raden om hoogproductieve dieren alléén overdag te weiden zonder 's nachts op stal ruwvoer bij te voeren.